

Dzieje wsi Polska Nowa Wieś

Autor: Monika Kresa

Historia wsi została zapoczątkowana w 1241 roku, kiedy to podczas najazdu tatarskiego spalono osadę Oresse, zlokalizowaną najprawdopodobniej w okolicy dzisiejszej wsi Stare Wypoulonki. W związku z brakiem wody jej mieszkańcy pobudowali osadę, które zostały przekazane wsi Nova Villa. W roku 1295 książę opolski Bolesław I ufundował kościół pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny, jednocześnie bogato uposażył wieś z zamiarem włączenia jej do dóbr kolegiaty opolskiej. Fundacja ta została zatwierdzona przez biskupa wrocławskiego Jana w listopadzie tego samego roku. Po trzynastu latach książę Bolesław nadał wsi prawa magdeburskie oraz zwolnił jej mieszkańców na 9 lat z czynszu. Ustanowione zostało również dziedziczne sołectwo. {smoothgallery image=F7203.jpg&caption=Kamień upamiętniający siedemsetlecie Polskiej Nowej Wsi&title=Kamień upamiętniający siedemsetlecie Polskiej Nowej Wsi}W roku 1389 biskup wrocławski Waclaw na prośbę księcia opolskiego i niemodlińskiego Bolesława IV ustanowił w Niemodlinie kolegiatę niemodlińską, a na jej uposażenie wyznaczono między innymi dochody Nowej Wsi. W dokumencie tym Nowa Wieś nazywana jest Hannusdorf (w późniejszych dokumentach Handsdorf). Od tego momentu losy wsi zostały związane z losami kolegiaty niemodlińskiej. XVII wiek przynosi Niemodlinowi silny rozwój protestantyzmu, co spowodowało znaczne osłabienie kolegiaty, w tym czasie pojawiały się pomysły dotyczące przeniesienia jej do Polskiej Nowej Wsi. W czasie Wojny Trzydziestoletniej wieś została niemal całkowicie spustoszona, a jej mieszkańcy zostali zmuszeni do ukrywania się w pobliskich lasach. W roku 1680 została utworzona wspólna parafia dla Polskiej Nowej Wsi oraz Komprachcic. Jej proboszczem został dwujęzyczny proboszcz ks. Tomasz Kaleta. W dwa lata później w Polskiej Nowej Wsi ustanowiono kościół, jego proboszcz zależny był od proboszcza Komprachcic. {smoothgallery image=F7201.jpg&caption= Kościół w Polskiej Nowej Wsi&title= Kościół w Polskiej Nowej Wsi}W roku 1742 reforma administracyjna wymusiła zmianę nazwy wsi z Neudorff na Polonisch Neudorff. Siedem lat później ks. A. Michalski buduje we wsi tzw. „małą plebania”, w której w roku 1766 została otwarta szkoła. W roku 1810 w wyniku sekularyzacji zlikwidowano kolegiatę niemodlińską, a jej majątek (wraz z nim majątek Polskiej Nowej Wsi) został upaństwowiony, a jego wartość oszacowano na 10 000 talarów. W 1814 roku połowę wsi zniszczył wielki pożar. W latach czterdziestych XIX wieku została wybudowana kopalnia węgla kamiennego „Heinrich Amalie”. Jej właścicielami byli Heinrich i Amalie Schmitz z Miliczna. W 1849 roku wybuchła we wsi epidemia tyfusu, która spowodowana była nieurodzajem i głodem. W roku 1855 wsi udało się jednak uchronić od epidemii cholery, w dowód wdzięczności jej mieszkańcy wybudowali kapliczkę św. Rocha. W roku 1872 został zbudowany młyn wiatrakowy, a w roku 1894 młyn parowy, który zamknięto kilka lat po II wojnie światowej. W tym samym roku dzieci rozpoczęły naukę w nowo wybudowanej szkole. {smoothgallery image=F7202.jpg&caption= Kościół w Polskiej Nowej Wsi&title= Kościół w Polskiej Nowej Wsi}W roku 1922 właścicielem miejscowej kopalni zostały Opolskie Kopalnie Węgla Brunatnego, w roku kolejnym przejęła je Śląska Spółka Węglowa, w tym samym roku na skutek awarii pomp kopalnia została zalana w ciągu jednej nocy. W roku 1926 erygowano samodzielną parafię w Polskiej Nowej Wsi, a jej proboszczem został ks. Augustyn Mrugała. W tym samym roku nazwa wsi została ponownie zmieniona na Neudorf. W roku 1935 zostało tu wybudowane lotnisko wojskowe, z którego 1 września 1939 roku wyruszyły niemieckie bombowce, 9 września lotnisko wizytowali Hitler i Goering. Wojska Armii Czerwonej wkroczyły do wsi w marcu 1945 roku, w tym samym roku nazwa wsi została zmieniona na Polska Nowa Wieś. Wybudowany na początku lat pięćdziesiątych XX wieku kościół został poświęcony w 1953 roku. Stary drewniany kościółek został przeniesiony do miejscowości Szczepanek. W związku z przemianami politycznymi i gospodarczymi przez lata zmieniała się struktura społeczna wsi. W latach 1960-1990 ze wsi do RFN wyemigrowało 1496 mieszkańców.